

БРОЈ 10 ЛЕНТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарница се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Ђ. МИЉЕТИЋ

Криза у Аустрији и Немачкој

ЧЕЦИ И НЕМЦИ

Цирих. — Двострука и тешка криза неизбежна је у Аустрији: парламентарна и кабинетска криза. Она је производ сукоба, који су избили у Сабору између Чеха и Немаца. Парламентарна ситуација у Аустрији не може се одржати. Између Чеха и Немаца створена је провалија. Раздражење Немаца је такво, да су позвали своје посланике, који су у парламентарним комисијама, да поднесу оставке. Агитација против Словена већа је него икад.

КРИЗА У ПАРЛАМЕНТУ

Цирих. — Бечка влада чини очајне напоре, да заведе ред у парламенту, али узалуд. Чеси, потпомогнута већином Словена држе се непомирљиво. Немци утичу на председника владе, да према Словенима у потреби притисак.

Цела управа Чешког Клуба, која је била састављена из умерених елемената, замениће се радикалним политичарима.

Бивши министар Крашек доћи ће за председника Чешког Клуба, место доктора Станека, кога сматрају за претерано умереног. Никада од почетка рата није влада била у тако критичном положају. Јесења сесија биће крајње заштрена. Швајцарска „Информација“ јавља из Беча, да се очекују опасне одлуке.

ЈУГОСЛОВЕНИ

Париз. — Покушало се да се од Сајдлеровог кабинета направи једно концентрационо министарство. Ни његов склоп ни мршави престиж његовога шефа не правдају овај назив нити му допуштају да изврши дело народног измирења, о коме цар Карло сања не знајући како да га оствари.

Није довољно само увести у министарство Ивана Жолгера једног безбојног словеначког чиновника, хемичара, коме је политика потпуно непозната, да би се дошло до измирења између монархије и Југо Словена.

Југословен Коросец тражио је да се створи југословенска држава, која би обухватала све области у којима живе Хрвати и Срби.

„То су, вели „Наје Фраје Пресе,“ изјаве бескрајно опасне изјаве, кад странке присвајају себи право да комадају државу, да сруше

монархију, да упропасте све резултате историје.“

Држање Словена све је више непомирљиво. Бруталне претње мађарске штампе не застрашавају више народности, које воде борбу и које могу патње да наведу на горе ексцесе. Под оваквим околностима, не треба се чудити ако ће министарска криза, која ће несумњиво убрзо наступити, бити чисто политичка криза, којој Круна неће моћи наћи лека.

ИЗ ОСКУДИЦЕ

Цирих. — Аустријска унутрашња криза заштрава се лакше и јаче и због крајње оскудице у животним намирницама. Најразноврснији сукоби између Чешке, Аустрије и Мађарске, који су после добили политички карактер, постали су због сукоба у погледу исхране. Цене су достигле такву висину, да је живот готову немогућан. То је јавно признао на једном збору и председник бечке општине Вајскирхнер.

САВЕТОВАЊА

Цирих. — У Бечу је, под председништвом графа Чернина, држан заједнички министарски савет, на коме су били заједнички министри барон Буријан и Штегер Штајлер, затим Векерле, министри Мезефи, граф Серењи, граф Хадик, барон фон Визер, граф Силва Тардука, граф Аладар Зичи и командант ландвера фон Прагенац.

После седнице Векерле је одмах отишао код цара Карла, да му изложи ситуацију.

ИЗЈАВА ЦАРА КАРЛА

Берн. — Цар Карло је изјавио једној високој личности: „Наша војна ситуација је врло добра, али морамо да савладамо неке унутрашње тешкоће. Ма шта наступило, мора се сачувати јединство државе.“

КАНЦЕЛАРОВ ПОЛОЖАЈ

Лондон. — После бурне дебате у Рајхстагу странке већине одлучиле су, да не гласају за накнадни буџет, већ да га врате одбору и да одложе дебату.

Политичка криза резултат је званичног подржавања пангерманистичке пропаганде. Има

више симптома, да у становништву узнемирениост све већа расте.

Штампа тражи оставку вице канцелара, који је увредио Рајхстаг и каже, да је вкучство Михаелиса, као канцелара, само једна заблуда. Завладала је општа жучност.

Конзервативан лист „Теглицхе Рувдшау“ каже, да ће наступити још критичнији дани.

МИХАЕЛИС И ХЕЛФЕРИХ

Лондон. — После прекида седнице, због Хелфериховог испада, Рајхстаг је поново отпочео рад. Канцелар је обећао, да се неће трпети никаква политичка агитација у војсци.

Вице канцелар се извинио рекавши, да су прекидања у Рајхстагу изменила тон његовог говора.

Канцелар је упутио апел свима члановима Рајхстага, да у будуће избегавају сударе, какви се сада догађају у немачкој политици.

ТИРПИЦОВА СТРАНКА

Цирих. — Из Берлина стижу вести да фон Тирпиц већ ствара нову странку која ће се борити против Хинденбурговог мира. Више посланика левице пришли су тој странци. Прва седница одржана је јуче и на њој је решено да се поведе жестока борба против садашње владе.

ШТРАЈКОВИ

Цирих. — Општи штрајкови се по свој Немачкој. Радници у Круновој фабрици одбијају да предузму рад док им се не повсћају оброци и смањи време рада.

Свакога дана одржавају се велике манифестације за мир без анексија и оштета, у пркос пангерманистичкој пропаганди међу фабричким радницима.

ЗВЕЗДИЦЕ

Па ипак смо много напредовали од времена Кристашких Ратова. Поредите „Ослобођени Јерусалим“ са Султановим одговором Папи. Разна времена, разне Папе и разни Султани!

Гаргантуа

ПРЕД ОДЛУКОМ

Париз, 28 септ.

Рајтерова Агенција телеграфисше, да се сада развија велика битка на путу Ипр—Ме-

нен. Топови грме са свију страна и наши многобројни аероплани одржавају превагу над непријатељевим. Више од 300 аероплана учествују у овој битки, која изгледа да ће бити решавајућа и једна од највећих.

До овога часа пешадијска акција није још отпочела, али артиљерија дејствује већ шест сати. Резултати ове битке већ се јављају као бриљантни. Очекује се велика победа на целом том фронту.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Лондон. — Лист „Њујорк Хералд“ пише: „Од када су наши торпилери почели гонити гусаре, број немачких сумарена у нашим водама спао је на двадесет. За све то време није потопљена ни једна трговачка лађа.“

Лима. — Званично се јавља, да је република Перу упутила ноту Немачкој. Односи између обеју земаља прекинути су јуче, и немачки је посланик већ примио пасоше. Рат ће се објавити чим се буде састала скупштина.

У НЕВОЉИ

Амстердам, 28 септ.

„Берлинер Тагеблате“ јавља, да је на војној конференцији, коју су одржали последњих дана у Берлину Кајзер, Хинденбург и Лудендорф, решено да се изврше потпуне промене у главном штабу у Фландрији. Још је одлучено да се овај фронт нарочито појача и да се конструише читав низ бетонираних ровова до

Брица. Трупце би као појачања дошле са румунског фронта. Немачка војска држала би се у дефанзиви, и, како се говори, њоме би командовао сам Лудендорф.

СУЛТАН И ПАПА

Рим, 28. септ.

У својеручном писму Папи Султан каже да је Турска била принуђена, да се лати оружја за свој опстанак, за своју независност и слободан развјат, да обезбеди права свом народу и неограничени суверенитет над целом територијом у националним границама. Увек је Турска ишла на то, да даде народу праведан и трајан мир и да му осигура напредак, и да живи у добрим односима са свима осталим државама.

Ови осећаји руководили су нас и кад смо, заједно са савезницима нашим, понудили мир у децембру прошле године. Отоманска Влада и данас прихваћа Папине предлоге за трајан мир, за ограничено наоружање и за арбитражу, узимајући у обзир гаранције суверенске егзистенције слободног развјатка народа. Ако наши непријатељи прихвате ове принципе, ништа неће бити на путу, да започну преговори за мир. Писмо свршава: Нека Свемогући има увек Вашу Светост у свом срцу. Нека Свемогући чува вашу Светост.

Мехмед, V.

У ФЛАНДРИЈИ

Рим, 28. септ.

„Корriere дела Сера“ саопштаје, да је немачки главни штаб у Фландрији тражио хитна појачања, иначе ће бити принуђен да се повлачи. Ситуација немачке војске постаје све критичнија. Држи се, да ће се Немци ускоро почети повлачити на целој фронту.

НЕИСПРПНО БЛАГО

Рат, који је укочио сву производњу у земљама зарађених народа, дао је снажан импулс развјатку производње у Бразилији, који ће се несумњиво наставити и после рата.

Ова земља, не само да је страховито брзо развила производњу и извоз животних намирница, од којих се многе раније нису никако ни извозиле, већ је створила и читаве индустрије, које дотле нису постојале или су биле у самом зачетку.

На пример, индустрија сирзнутог меса била је раније у Бразилији потпуно непозната. 1914 извезено је само 1000 кило сирзнутога меса као проба. Већ 1915 овај извоз попео се на 8.500 тона; 1916 он премази 33.000 тона; а за пр-

вих пет месеца 1917 пење се на 29.621 тону.

Бразилија има 31 милвон грла крушне стоке.

Велики индустријалци амерички бацили су око на њу, и пошто су извршили укрштање са најбољим расама, подигли су данас грдне етаблимане за сирзнуто месо у Сан Паоло и Рио Гранде. Раније је креолска стока из Бразилије експлоатисана само због коже и сувога меса. Одгајивачи су почели тек од неколико година па овамо да увозе за прилод бољу енглеску расу.

Одгајивање коња, како изгледа, такође ће се убрзо развјати. Гомошњи коњи су врло чврсти и издржљиви, захтевају мало неге и живе гото-

